

تاریخ مفصل

عرب پیش از اسلام

جلد سوم

تألیف: دکتر جواد علی

(۱۹۸۷ - ۱۹۰۷)

ترجمه: زاهد ویسی

ناشر: ایده‌ی نو

۱۴۰۱

- سرشناسه: علی، جواد، ۱۹۰۷ - ۱۹۸۷ م. Ali, Jawad.
عنوان قراردادی: المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام، فارسی
عنوان و نام پدیدآور: تاریخ مفصل عرب پیش از اسلام/ تألیف جواد علی؛ ترجمه زاهد ویسی.
مشخصات نشر: تهران: ایده نو، ۱۳۹۹ -
مشخصات ظاهری: ج. ۲: مصور (بخشی رنگی)، نقشه.
شابک: دوره: ۱- ۲: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۵۴-۴۹-۱؛ ج. ۳: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۵۴-۵۶-۹-۳؛ ج. ۵: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۵۴-۳۸-۵-۱؛ دوره: ۲- ۱: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۵۴-۴۹-۱؛ ج. ۳: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۵۴-۵۶-۹-۳؛ ج. ۵: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۵۴-۳۸-۵-۱؛
وضعیت فهرست نویسی: فایا
یادداشت: ج. ۲ (چاپ اول: ۱۴۰۰) (فایا).
یادداشت: ج. ۳ (چاپ اول: ۱۴۰۱) (فایا).
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: عربستان -- تاریخ -- پیش از اسلام To 622 -- History -- Arabian Peninsula
موضوع: اسلام -- تاریخ Islam -- History
موضوع: کشورهای عربی -- تاریخ -- پیش از اسلام To 622 -- History -- Arab countries
شناسه افزوده: ویسی، زاهد، ۱۳۵۶ -، مترجم
رده بندی کنگره: ۲۳۲DS
رده بندی دیویی: ۹۵۳
شماره کتابشناسی ملی: ۲۵۳۱۶۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فایا

- نام کتاب: تاریخ مفصل عرب پیش از اسلام، جلد دوم
تألیف: دکتر جواد علی
ترجمه و تحقیق: زاهد ویسی
نمونه خوان: سمیه مصطفوی
مدیر فنی و چاپ: جواد طیبی
طراح جلد: محمد مسعود طیبی
ناشر: ایده نو
نوبت چاپ: یکم، ۱۴۰۱
شمارگان: ۵۰۰ جلد
شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۵۴-۳۹-۲
شابک جلد: ۹۷۸-۶۰۰-۶۳۵۴-۵۶-۹
قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، کوچه نوروز، پلاک ۷

کدپستی: ۱۳۱۴۶۸۴۶۳۱

نمابر: ۶۶۹۶۰۸۳۵

info@newideabook.com

تلفن: ۶۶۴۱۴۴۱۵

www.newideabook.com

فهرست مطالب

۱۳	 سخن ناشر
۱۷	 فصل سی و چهارم: مملکت بَیْط
۳۷	 [پادشاهان بَیْطی ها]
۳۷	 [«الحارث» یا «ارتیاس»]
۴۰	 [«حارث دوم»، «حرت»]
۴۲	 [عبادة]
۴۳	 [«رب ال»]
۴۵	 [حارث سوم]
۵۰	 [عبادة دوم]
۵۱	 [مالك اول]
۵۵	 [مالك یکم]
۵۸	 [حارث چهارم]
۶۴	 [مالك دوم]
۶۶	 [ربنیل دوم]
۶۸	 [«ملکو» یا «مالك» سوم]
۷۴	 شهرهای بَیْطی
۷۴	 [بترا]
۷۶	 الحجر
۷۸	 ایالت عربی
۸۱	 [اذرعات]
۸۳	 [باشان]
۸۴	 [اللجة]
۸۴	 [جولان]
۸۵	 [بصری]
۸۸	 [قبر موآب]

۸۸	 [ادیوم]
۸۹	 [عبدة]
۹۰	 [حشون]
۹۰	 [گراسا]
۹۱	 [مادبا]
۹۲	 [فیلا دلفیا]
۹۳	 [فیلیب پولس]
۹۴	 [آریة]
۹۴	 [سایر شهرهای ایالت عربی]
۹۷	 اصحاب کهف
۱۰۳	 فصل سی و پنجم: مملکت تَدْمُر
۱۱۸	 خاندان «اُذَیْنَه»
۱۳۳	 زَبَّاء
۱۶۷	 قلعه‌ی «زنوبیه»
۱۷۵	 عانة
۱۷۹	 فصل سی و ششم: صفویان
۱۸۵	 [قبایل صفوی]
۱۸۸	 [مناطق جغرافیایی]
۱۹۱	 [خدایان صفویان]
۱۹۵	 فصل سی و هفتم: مملکت حیره
۲۰۸	 [طبقات مختلف اهل حیره]
۲۰۹	 [تنوخ]
۲۱۳	 [عباد]
۲۱۶	 [أحلاف]
۲۱۸	 [الأنبار]
۲۲۲	 پادشاهان حیره:
۲۴۳	 عمرو بن امرؤ القیس

۲۴۴	[اوس بن قلام]
۲۶۲	[اسود]
۲۶۹	[منذر بن منذر بن النعمان]
۲۶۹	[نعمان بن اسود]
۲۷۱	[ابو يعفر بن علقمة]
۳۰۱	فصل سی و هشتم: عمرو بن هند
۳۲۶	[قابوس بن منذر]
۳۲۹	[فیشهرت]
۳۳۰	[نعمان بن منذر معروف به ابی قابوس]
۳۵۳	[یگان‌های جنگاور نعمان]
۳۶۴	[دختران نعمان]
۳۶۶	[همسران نعمان]
۳۶۷	[کاخ الزوراء]
۳۶۷	[وزرای نعمان]
۳۶۷	[عمرو بن بقیله]
۳۶۷	[عدي بن زيد]
۳۷۳	ذوقار
۳۸۳	[خاندان‌ها، سادات، و نقاط معروف و مشهور حیره]
۳۸۳	[خاندان عدسیان]
۳۸۴	[بنی اوس بن قلام]
۳۸۴	[بازار حیره]
۳۸۴	[کاخ خوزنق]
۳۸۵	[کاخ سدیر]
۳۸۶	[منطقه‌ی دوسر]
۳۸۷	[الخصوص]
۳۸۷	[سایر اماکن و مناطق مشهور]
۳۸۸	فهرست نام پادشاهان حیره
۳۹۰	[فهرست پادشاهان حیره به روایت طبری از ابن الکلبی]

۳۹۳	پادشاهان حیره بر حسب روایت «ابن قتیبہ»:
۳۹۳	[فهرست محمد بن حبيب]
۳۹۴	پادشاهان حیره بر حسب روایت یعقوبی
۳۹۵	پادشاهان حیره بر حسب روایت مسعودی
۳۹۶	فهرست حمزه از پادشاهان حیره
۳۹۹	[فهرست] پادشاهان حیره بر حسب روایت خوارزمی
۴۰۱	فصل سی و نهم: مملکت کِنْدَه
۴۰۸	[پادشاهان کِنْدَه]
۴۰۸	[حجر آكل المزار]
۴۱۶	[عمرو بن حجر]
۴۱۸	[حارث الحراب]
۴۴۰	[همسران حارث]
۴۴۰	[فرزندان حارث]
۴۴۷	[شرحیل]
۴۵۲	[شراحیل بن حارث]
۴۵۳	الحاق کِنْدَه به حضر موت
۴۵۶	امرو القیس شاعر
۴۷۸	ابی جنبرا
۴۷۹	سموئل
۴۸۴	کِنْدَه در عربیت جنوبی
۴۹۰	فلسطین سوم
۴۹۷	فصل چهلم: مملکت غَسَامِیَه
۵۰۴	برخی از پادشاهان سَلِیح
۵۰۴	زیاد بن الهبولة
۵۱۷	[جبلة]
۵۱۷	[حارث بن جبلة]
۵۲۸	[امرای معاصر حارث]
۵۳۷	[پادشاهان غَسَّانی به روایت حمزه ی اصفهانی]

سخن ناشر

خدا را شکر می‌گوییم که ترجمه‌ی کامل جلد سوم کتاب **تاریخ مفصل عرب پیش از اسلام** به همراه پی‌نوشت‌ها و حدود ۵۰ صفحه از منابع و مآخذ مترجم و پاورقی و نمایه‌های عام آماده شده است تا تقدیم هم‌ی دانش‌پژوهان و محققان و اساتید گرامی شود. بعد از ترجمه‌ی کامل جلد اول و دوم کتاب مذکور و چاپ آن بسیاری از فرهیختگان طی تماس‌های متعدد از طریق ایمیل و شبکه‌های مجازی و همچنین تلفن از تلاش‌های صورت‌گرفته تقدیر نمودند و ما را جهت ترجمه‌ی جلد‌های بعدی مورد لطف خود قرار دادند.

هرچند باید اذعان کنیم که علی‌رغم اینکه خبر چاپ و ترجمه را در چندین سایت و کانال قرار داده‌ام اما هنوز بسیاری از محققین و دانش‌پژوهان از ترجمه و چاپ این اثر اطلاعی ندارند و متأسفانه باید گفت بسیاری از سایت‌ها و کانال‌ها و صفحه‌ها در باز نشر این خبر مساعدتی نکرده‌اند.

در عین حال بعضی از دوستان و همکاران از جمله استاد و سرور گرامی جناب آقای امیر ترکاشوند پژوهشگر شهیر دوران معاصر از ترجمه و چاپ جلد اول و دوم کتاب **المفصل** اثر دکتر جوادعلی پس از ۴۶ سال، اظهار خرسندی کردند و مشوق ما در ادامه‌ی این راه بودند. همچنین از همکاران ارجمند و مسئولان محترم سایت آثار برتر که به معرفی کتاب ده جلدی **المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام** در سایت خود اقدام نمودند، کمال تشکر را دارم. سایت آثار برتر مطلبی به این شرح منتشر کرد:

«اثر ده جلدی **المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام** نوشته دکتر جواد علی برجسته‌ترین و گسترده‌ترین کاری است که تا به امروز درباره تاریخ عرب پیش از اسلام انجام گرفته است. گستردگی دامنه پژوهش، مآخذ فراوان و دقت و صلاحیت علمی نویسنده، این کتاب را به اثری معتبر و در نوع خود بی‌مانند بدل کرده است، تا جایی که امروزه هیچ پژوهشگر غربی یا شرقی که به تاریخ کهن شبه جزیره عرب و زمینه تاریخی پیدایش اسلام به تحقیق دست

می‌یازد خود را از این کتاب بی‌نیاز نمی‌تواند دید. می‌توان گفت که جواد علی گذشته از مآخذ و اسناد کهن عربی و غیر عربی، تقریباً از تمام کتاب‌ها و مقاله‌های مهم خاورشناسان در نگارش اثر بزرگ خود سود جسته است. او داده‌ها و دیدگاه‌های گوناگون را در هر موضوع بازگو می‌کند و از ارزیابی و نقادی دریغ نمی‌ورزد، اما هیچ گاه به داوری‌های شتابزده نمی‌پردازد و هیچ گرایش ویژه‌ای نگاهش را تار نمی‌کند؛ و این بی‌گمان یکی از علل مهم آوازه و اعتبار علمی المفصل است.

این کتاب برای آنان که بخواهند تاریخ عرب پیش از اسلام را به گونه‌ای تخصصی مطالعه کنند، نمونه خوبی از یک پژوهش تاریخی فراگیر و چگونگی کار با داده‌های خام در چارچوب روشی علمی به دست می‌دهد. این کتاب درباره‌ی همه‌ی دولت‌ها و پادشاهی‌های شبه جزیره عرب تا پیش از اسلام، و روابط عرب‌ها با ایران و یونان و روم و حبشه و هند، هم چنین سازمان جامعه عربی، انساب قبایل، زندگی روزمره، جنگ‌ها، عادات، اساطیر، ادیان، هنرها، صنایع، علوم، تقویم‌ها و تاریخ‌ها، خط و زبان، نثر و خطابه، شعر و شاعران، نیز سازمان اقتصادی، کشاورزی، تجارت، دریانوردی، راه‌ها، بازارها و انواع مالیات و ده‌ها موضوع فرعی دیگر به بحث پرداخته است.»

به منظور ترجمه‌ی جلد سوم کتاب با حدود ۸۴۰ صفحه همانند دو جلد قبلی مبلغ بسیار بالای چند ده میلیون تومانی (بابت ترجمه، ویرایش، صفحه‌آرایی و ... و هزینه‌ی سنگین چاپ و نشر) تخصیص داده شده است.

شایان ذکر است با توجه به عدم هر گونه مساعدت و حمایت مالی جهت ترجمه‌ی این اثر پژوهشی-تاریخی ارزشمند، ناشر چون گذشته با قبول سختی و مرارت، اما با افتخار و سربلندی و نشاط این کار را پیگیری و به سرانجام رسانده است.

خدا را شاکریم که این توفیق حاصل آمده و اکنون با افتخار میوه‌ی پرثمر آن را به فضای فرهنگی کشور، پژوهشگران و محققین عزیز تقدیم می‌کنیم.

در اینجا بر خود لازم می‌دانم مجدداً از استاد زاهد ویسی و سرکار خانم مصطفوی و همه عزیزانی که در ترجمه، ویرایش، صفحه‌آرایی و سایر امور مربوط به آن تلاش بی‌وقفه نمودند، تقدیر و تشکر نمایم.

در پایان نیز از پیگیری‌های صبورانه و مجدانه جناب آقای طیبی که با علم و درایت در

طول مراحل ترجمه‌ی جلد سوم طی حدود یک‌سال گذشته برای به سرانجام رساندن این مهم تلاش وافر نمودند، تقدیر و تشکر نمایم. خدای مهربان را شاکریم که علی‌رغم همه‌ی سختی‌ها و مرارت‌ها، همه‌ی ما را یاری نمود تا جلد سوم کتاب با دقت بسیار به اتمام برسد. امیدوارم که این اثر در سیر تحولات فکر و اندیشه و حق‌جویی نسل جوان ایران مفید فایده باشد. از پیشگاه حضرت حق برای ترجمه و چاپ جلد چهارم کتاب المفصل فی تاریخ العرب قبل الاسلام استعانت می‌طلبیم.

وحشت راه دراز از نظر کوتاه ماست

رخ متاب ای دل ازین ره که خدا همره ماست

انتشارات ایده نو

سید حسین غضنفری

۱۴۰۱ هجری شمسی

www.ketab.ir